

РЕФЕРАТ

**ЗА ИЗБОР НА ДВАЈЦА НАСТАВНИЦИ ВО НАСТАВНО-СТРУЧНО ЗВАЊЕ
ВИШ ЛЕКТОР ЗА НАСТАВНО-НАУЧНАТА ОБЛАСТ АНГЛИСТИКА НА
ФИЛОЛОШКИ ФАКУЛТЕТ ПРИ УНИВЕРЗИТЕТ „ГОЦЕ ДЕЛЧЕВ“ ВО ШТИП**

Со Одлука бр. 1902-229/5 од 19.12.2018 година, донесена на 185. седница на Наставно-научниот совет на Филолошки факултет, одржана на 19.12.2018 година, определени сме за членови на Рецензентска комисија за избор на двајца наставници во наставно-стручно звање *виш лектор* за наставно-научната област англистика на Филолошки факултет при Универзитет „Гоце Делчев“ во Штип во следниов состав:

- проф. д-р Марија Кусевска (претседател), вонреден професор од наставно-научната област англистика на Филолошки факултет при Универзитет „Гоце Делчев“ – Штип;
- проф. д-р Нина Даскаловска (член), вонреден професор од наставно-научната област методика на наставата по англиски јазик и книжевност на Филолошки факултет при Универзитет „Гоце Делчев“ – Штип;
- м-р Снежана Кирова (член), виш лектор од наставно-научната област англистика на Филолошки факултет при Универзитет „Гоце Делчев“ – Штип.

Конкурсот за овој избор беше објавен во весниците „Нова Македонија“ и „Коха“ на 8.12.2018 година и во предвидениот рок се пријавија:

1. Наталија Поп Зариева, лектор на Катедрата за англиски јазик и книжевност при Филолошки факултет, Универзитет „Гоце Делчев“ во Штип и
2. Марија Крстева, лектор на Катедрата за англиски јазик и книжевност при Филолошки факултет, Универзитет „Гоце Делчев“ во Штип.

Врз основа на приложената документација од кандидатите, чест ни е на Наставно-научниот совет на Филолошкиот факултет да му го поднесеме следниов

ИЗВЕШТАЈ

1. М-р Наталија Поп Зариева

Биографски податоци

Кандидатката м-р Наталија Поп Зариева е родена на 1 јуни 1973 година во Кочани. Средно образование завршува во гимназијата „Јосип Броз Тито“ во Скопје. Во 1996 година завршува додипломски студии на Филолошки факултет „Блаже Конески“ при Универзитет „Св.Кирил и Методиј“ во Скопје, на Групата за англиски јазик и книжевност при Катедрата за англиски јазик и книжевност со просек 8.00 и се стекнува со стручен назив дипломиран професор по англиски јазик и книжевност. Своето понатамошно усовршување го продолжува на двегодишните постдипломски студии со специјалност англиска филологија, насока Превод и современа англиска литература на Универзитет „Неофит Рилски“ во Благоевград, Бугарија. По положувањето на сите испити предвидени со програмата за постдипломски студии, со просечна оценка 9.50, на 12 јануари 2011 година успешно го брани магистерскиот труд со наслов „Ethical issues in *The Pearl* by John Steinbeck” и се стекнува со академски степен магистер по англиска филологија. Во 2014 година се запишува на трет циклус-докторски студии на докторската школа при Универзитет на Југоисточна Европа во Тетово.

Законски услови кои треба да ги исполнува кандидатот за избор во звање виш лектор

1. М-р Наталија Поп Зариева има завршено прв и втор циклус студии во областа во која се бира - наставник во наставно-стручно звање *виш лектор* за научната област *англистика* на Филолошкиот факултет при Универзитет „Гоце Делчев“ во Штип.
2. Ги завршила студиите од прв и втор циклус со просек од најмалку 8 (осум просечна вредност - нејзиниот просек на оцените од прв циклус студии е 8, а од втор циклус студии 9,50).
3. Поминала најмалку еден мандат како лектор (2015-2018 г. на Филолошкиот факултет при Универзитетот „Гоце Делчев“ во Штип).
4. Има објавено научни и најмалку пет стручни трудови (подолу следи нивна евалуација).

Бр.	Автор	Наслов на трудот	Списание	Години на излегување на списанието
1	Поп Зариева, Н. и Илиев, К.	<i>Comparative Linguistic Analysis of Russhion and English Proverbs and Sayings</i>	Palimpsest Vol 1 No 2	од 2016
2	Илиев, К. и Поп Зариева, Н.	Thematic and Textual Comparison of the Tragedies “Hamlet” by William Shakespeare and “Antigone” by Sophocles	ФИЛКО - Зборник на трудови од Прва меѓународна научна конференција за филологија, култура и образование	од 2016
3	Поп Зариева, Н. и Илиев, К.	The Byronic Hero: Emergence, Issues and Definition of his Progenies	ФИЛКО - Зборник на трудови од Прва меѓународна научна конференција за филологија, култура и образование	од 2016
4	Поп Зариева, Н. и Илиев, К.	The Contribution of the film “Dracula Untold” to the evolution of Bram Stoker’s Dracula: A comparative analysis of the protagonists	Филко - Зборник на трудови од Втора меѓународна научна конференција	од 2016
5	Поп Зариева, Н. и Илиев, К. И Донеv, Д.	Mary Shelley’s “Frankenstein” and Byron, pp. 29-34. ISSN 1857-7059	Годишен зборник на Филолошки факултет, УГД - Штип, 9 (11)	од 2010
6	Донеv, Драган и Илиев, Крсте и Поп Зариева, Наталија	Културолошки импликации во изучувањето на деловен англиски како странски јазик и неговата културолошки импликации во изучувањето	Годишен зборник 2018 - Филолошки факултет, УГД- Штип, 9 (11)	од 2010

5. Показува способност за наставна работа, владее со проблемите на својата дисциплина и има практично искуство во наставната работа.

Кандидатката м-р Наталија Поп Зариева има завршено втор циклус студии од научната област наука за јазик – англистика, има долгогодишно работно искуство во наставно-образовната дејност и успешно владее со проблемите на својата дисциплина, што значи дека ги исполнува законските услови за избор во звање виш лектор.

Наставно-образовна и научноистражувачка дејност

Во периодот 1995 – 1996 г. работи како професор по англиски јазик во ДЕМАУ „Гошо Викентијев“ - Кочани. Од 1999 до 2012 г. работи како наставник по англиски јазик во ОУ „Св.Кирил и Методиј“ - Кочани. Во 2012 година, врз основа на јавен конкурс, м-р Наталија Поп Зариева е избрана во наставно-научно звање помлад асистент на Филолошки факултет при Универзитет „Гоце Делчев“ – Штип, во областа англистика („Универзитетски билтен“ бр.92, ноември 2012 г.), а со Одлука бр. 1902-117/10 од 6.7.2015 г. на Наставно-научниот совет на Филолошки факултет („Универзитетски билтен“ бр.149, јуни 2015 г.) избрана е за лектор на истиот факултет и е постојано активна во наставно-научниот процес, во научноистражувачката дејност, како и во стручно-апликативната дејност.

Во рамките на наставно-образовната дејност на Филолошки факултет кандидатката се покажа како сериозен педагошки работник кој поседува солидни вештини на комуникација, како и способност за организирање и имплементирање на сите задачи и задолженија.

Кандидатката е ангажирана на Групата за англиски јазик и книжевност за реализација на вежбите по следните предмети: Современ англиски јазик 1, Современ англиски јазик 2, Современ англиски јазик 3 (лекторски вежби), Современ англиски јазик 4 (лекторски вежби).

Кандидатката се покажа како солиден и исполнителен соработник и во изведувањето на вежби по предметот Англиски јазик А.2.1 и Англиски јазик А.2.2 како странски јазик на нематичните факултети во рамките на Универзитет „Гоце Делчев“ – Штип на Технолошко-технички факултет, Факултет за туризам и бизнис логистика и Машински факултет. Во овој период м-р Наталија Поп Зариева одржува вежби по горенаведените предмети, подготвува материјали за вежби и помага во подготовка на материјалот за предавање на ресорните професори, помага во прегледувањето и одржувањето на колоквиумите и испитите како тестатор.

Покрај обврските поврзани со вежбите по наведените предмети, таа ги извршува одговорно и совесно и сите други задачи за потребите на Групата за англиски јазик и книжевност, Факултетот и Универзитетот.

М-р Наталија Поп Зариева важи и за активен истражувач, а доказ за тоа се нејзините досегашни учества на повеќе национални и меѓународни научни собири, нејзините објавени трудови во национални и меѓународни зборници и сл.

Во продолжение следуваат насловите на објавените трудови со научната евалуација за целиот период од изборот на кандидатката м-р Наталија Поп Зариева во наставно-стручно звање *лектор*:

1. Наталија Поп Зариева, Крсте Илиев (2015) *Влијанието на интернетот врз јазичната култура, когнитивниот и академскиот развој на младите*. Годишен зборник - Филолошки факултет, УГД - Штип, 6 (6). pp. 39-46. ISSN 1857-7059.

Овој труд ја разгледува проблематиката на влијанието на интернетот, особено социјалните мрежи врз младите луѓе, нивниот правилен развој и интернет опасностите кои ги демнат и ја загрозуваат нивната физичка и психичка безбедност. Трудот се повикува на современи научни истражувања во светот кои укажуваат на релевантноста на проблемот, но воедно нудат решенија. Еден од основните чекори е информирање и едукација на родителите како да обезбедат безбедна интернет околина за нивното дете. Понатаму се разгледува влијанието на интернетот на јазикот, како мајчиниот така и англискиот јазик како интернационален и најзастапен на интернет; последиците од тоа влијание на когнитивниот и академскиот развој на идните генерации кои сега растат со интернет од својата втора година.

2. Крсте Илиев, Наталија Поп Зариева, (2015) *Искушението и спасението на Сер Гавејн и Зелениот витез*. Зборник на Филолошки факултет, УГД, 6 (6). pp. 191-196. ISSN 1857-7059.

Овој труд ја анализира романсата *Сер Гавејн и Зелениот витез* е дел од таканаречениот Артурски циклус. Како дел од овој циклус, оваа романса поседува карактеристични епски особини, односно херојска потрага. Како таков ги истражува принципите на витештвото, односно: дуел, чест, искреност. Поради поврзаноста на витештвото со христијанство

ги испитува принципите на искушение, грев и милост. Поради последново, овој труд се обиде да направи паралела помеѓу потрагата по христијанско спасение во оваа романса и Библијата.

3. Natalija Pop Zarieva, Krste Iliev (2016) *Comparative Linguistic Analysis of Russhion and English Proverbs and Sayings*. Palimpsest Vol 1 No 2 (2016): PALIMPSEST

Изреките се сметаат за културно наследство, кое со векови циркулира низ светот. Како такви, тие претставуваат драгоценост од претходните генерации. Овој труд ги анализира посебните карактеристики на некои од најистакнатите поговорки во рускиот и во англискиот јазик достапни во соодветна лингвистичка литература. Главната цел на овој труд е да истражи дали поговорките избрани за ова проучување во двата јазика имаат слични или различни карактеристики. Со употреба на компаративен метод, трудот прави лингвистичка анализа на поговорките со цел да ги идентификува нивните граматички и семантички маркери, како и постоењето на фонетски процеси во англискиот и рускиот јазик. Трудот покажува дека иако англискиот и рускиот јазик се класифицирани во различни јазичните групи, германската и словенската, нивниот заеднички корен - индоевропското семејно и културно наследство, создал слични и еквивалентни начини на изразување. Ова го потврдува ставот на Мартваго за постоење на аналогни поговорки во двата јазика како резултат на универзално човечко искуство и деривациски процеси кои настанале во текот на заеднички културни и историски патишта.

4. Iliev, Krste and Pop Zarieva, Natalija (2016) *Thematic and Textual Comparison of the Tragedies "Hamlet" by William Shakespeare and "Antigone" by Sophocles*. ФИЛКО - Зборник на трудови од Прва меѓународна научна конференција за филологија, култура и образование, 1 (1). pp. 275-283. ISSN 978-608-244-308-9

Овој труд претставува идејна и текстуална споредба на две од најпознатите трагедии од златните доба во Англија и во Грција. Златната доба на Елизабета I и Златната доба на Перикле. И двете трагедии ги содржат вредностите на двете цивилизации во нивниот врв. Двете трагедии изобилуваат со повеќеслојност. Хамлет е принц, син, љубовник, поет, филозоф, мечувалец, самоубиец. Антигона е принцеза, сестра, вереница, одметник, самоубиец. Ренесансата ги приближила достигнувањата на античка Грција и Рим до Англија во времето на Шекспир. Оттаму и одредени сличности помеѓу двете трагедии.

5. Pop Zarieva, Natalija and Iliev, Krste (2016) *The Byronic Hero: Emergence, Issues and Definition of his Progenies*. Филко, Зборник на трудови, 1 (1). pp. 741-747.

Во фокусот на овој труд е делото на Лорд Гордон Бајрон, поконкретно создавањето на идејата за Бајроновиот херој. Овој труд ја дефинира идејата за Бајроновиот херој која се појавила во периодот кога Бајрон ги создавал своите дела и сè уште продолжува да се обликува од страна на литературните критичари. Иако поголемиот дел од книжевните научници се согласуваат со фактот дека првиот книжевен Бајронов херој бил Бајроновиот Чајлд Харолд, протагонистот во епската поема „Странствувањата на Чајлд Харолд“, сепак многумина го сметаат Лорд Бајрон за првиот Бајронов херој. Прашањата што во стожерот на оваа дискусија за Бајроновиот херој се: Како може да се дефинира фразата Бајронов херој? Кои се карактеристиките на Бајроновиот херој? Во колкава мера личноста на Бајрон придонела да се создаде овој архетип? Трудот, исто така, упатува на други книжевни примери на Бајроновиот херој од 19 век наваму, а воедно претставува наследници на Бајроновиот херој во современата популарна култура.

6. Pop Zarieva, Natalija and Iliev, Krste (2017) *The Contribution of the film "Dracula Untold" to the evolution of Bram Stoker's Dracula: A comparative analysis of the protagonists*. Филко/ Filko Зборник на трудови од втора меѓународна научна конференција.

„Fragment of a Novel“, незавршениот роман на Лорд Бајрон претставува еден од првите англиски книжевни дела кој се заснова на вампирска тема. Делото останало недовршено, но послужило како почетна точка за Џон Полидори, неговиот лекар и пријател, да го создаде романот „The Vampyre“. Романот „Dracula“ на Брам Стокер е заснован на романот „The Vampyre“ на Полидори и се смета дека претставува „најголем и највлијателен роман за вампири што некогаш бил напишан“ (Фрост, 1989, стр.52). Овој труд прави критичка анализа на еволуцијата на протагонистот и открива како и колку ликот во филмот „Dracula“ Untold се оддалечил од легендарниот Dracula на Брам Стокер. Заклучоците се засноваат на

видот на отстапување и трансформација во поглед на претставувањето на овие ликови во романот и во филмот.

7. Pop Zarijeva, Natalija and Iliev, Krste and Donev, Dragan (2018) *Mary Shelley's "Frankenstein" and Byron*. Годишен зборник 2018 - Филолошки факултет, УГД - Штип, 9 (11). pp. 29-34. ISSN 1857-7059

Овој труд ги разгледува различните влијанија врз младата Мери Шели во создавањето на познатиот „Франкенштајн“. Ликовите и карактеризацијата во романот на Шели ги одразуваат влијанијата на идеите и чувствата на неколку личности. Овие влијанија ги вклучуваат „Изгубениот рај“ и „Митот за Прометеј“, за кои е познато дека младата Мери Шели Марија ги прочитала пред создавањето на „Франкенштајн“. Алгоричниот состав на романот овозможува да се идентификуваат сите овие влијанија. Сепак, овој труд укажува на тоа дека главниот поттик на романот лежи во влијанијата на Перси Шели и Лорд Бајрон. Личностите и поезијата на двајцата поети може да се пронајдат рефлексирани во карактеризацијата на „Франкенштајн“, но овој труд главно се фокусира на влијанието на Бајрон.

8. Донеv, Драган и Илиев, Крсте и Поп Зариева, Наталија (2018) *Културолошки импликации во изучувањето на деловен англиски како странски јазик и неговата културолошки импликации во изучувањето*. Годишен зборник 2018 - Филолошки факултет, УГД - Штип, 9 (11). pp. 77-81. ISSN 1857-7059

Културолошките аспекти сè почесто се во фокусот на истражувањата поврзани со наставата по англиски како странски јазик. Во овој труд авторите се обидуваат на кратко да дадат преглед на ставовите од еминентни истражувачи од оваа област изнесени во нивни трудови на оваа тематика, како и влијанието на културолошките аспекти во изучувањето на англискиот како странски јазик и нивното влијание во комуникацијата во меѓународниот глобализиран контекст. Притоа ја анализираат улогата што културата ја има во општествените ситуации на современиот живот. Се презентираат мислењата на повеќе автори, како и нивни сознанија, откритија и предлози во однос на потребата од акцентот врз културните особини како важен аспект во изучувањето на англискиот како странски јазик во време на глобализацијата на современиот живот. Трудот се фокусира на англискиот како лингва франка во меѓукултурни контакти.

Kukubajska, Marija Emilija and Iliev, Krste and Pop Zarijeva, Natalija (2015) *Англиска литература 2: 16-18 век*. ISBN 978-608-244-274-7.

Скриптата претставува оригинален наставен материјал за спроведување на настава спрема теми и проблеми во огромниот опус на англиската литература во периодот од 16 до 18 век. При изработка на скриптата „Англиска литература 2:

16-18 век“, авторите ги имале предвид следните цели за студентите: суштински да го совладаат предаваниот материјал преку анализа на делата со споредбен метод, во контекст на општествен, историски, културолошки, филозофски, економски и уметнички дисциплини од филозофија, историја, социо-култура и уметност. Материјалот во скриптата ќе им помогне на студентите да ги проучуваат сложените книжевни и културни теми и проблеми на ренесансната поезија, проза и драма низ авторите Филип Сидни, Едмунд Спенсер, Кристофер Марло, Вилијам Шекспир, Бенџонсон и Метафизичарите, Франсис Бејкон и Томас Мор; литературата во периодот на реставрацијата и Џон Милтон, како и литературата од 18 век преку делата на Александар Поуп, Даниел Дефо и Џонатан Свифт.

Сите овие активности укажуваат на успешноста на кандидатката Наталија Поп Зариева во наставно-педагошката и научноистражувачката дејност.

Стручно-апликативна и организациско-развојна дејност

Покрај објавените стручни трудови, кандидатката има учествувало со усна презентација на неколку меѓународни и стручни конференции во земјава и во странство, како и учество на проекти:

1. Илиев, Крсте и Поп Зариева, Наталија (2016) *Thematic and Textual Comparison of the Tragedies "Hamlet" by William Shakespeare and "Antigone" by Sophocles*. ФИЛКО-Прва меѓународна научна конференција за филологија, култура и образование.

2. Поп Зариева, Наталија и Илиев, Крсте (2016) *The Byronic Hero: Emergence, Issues and Definition of his Progenies*. Филко – Прва меѓународна конференција за филологија, култура и образование, 18-19 март 2016 год.
3. Учество во Проектот „Ментор“ (2016), кој заедно го спроведуваат Филолошкиот факултет при Универзитетот „Гоце Делчев“ – Штип и Преведувачкото биро „ПСД“ од Словенија, во која претставници на словенечкото претпријатие ќе држат обуки за студентите од УГД за применување на најсовремените алатки за преведување, а истовремено преку тестови ќе бидат избрани и најдобрите преведувачи кои ќе можат да добијат можност и да работат за ПСД од Словенија;
4. Учество во проект: Kusevska, Marija and Ivanovska, Biljana and Daskalovska, Nina and Leontik, Marija and Donev, Dragan and Pop Zarieva, Natalija and Iliev, Krste and Tasevska, Marica (2018) Развивање на меѓукултурните прагматички истражувања и истражувањата на прагматиката на меѓујазикот и нивно поврзување со практиката.
5. Учество во проект: Даскаловска, Нина и Ивановска, Билјана и Леонтиќ, Марија и Поп Зариева, Наталија и Крстева, Марија и Тодорова, Марија и Тасевска, Марица (2018) Дополнителната настава во функција на подобрување на знаењата на студентите на Филолошкиот факултет;
6. Учество во комисија за спроведување на завршни испити на Филолошкиот факултет;
7. Членување во уписна комисија за изведување уписи на нови студенти на УГД;
8. Учество на семинарот на Нешанал Џеографик (National Geographic) (мај 2017).

Покрај овие активности, Наталија Поп Зариева активно учествува и во организациските активности на Филолошкиот факултет:

- Учество во организациски одбор на Филко - Прва меѓународна конференција за филологија, култура и образование, 2016 год., Филолошки факултет, УГД, Штип.
- Учество на обука Standardised Assesment Training, 28 ноември - 2 декември 2016 год., Британски совет, Скопје;
- Учество во организација на Конкурс за најдобар есеј/цртеж, организиран од Филолошки факултет, февруари-април 2018;
- Учество во изработка на Монографија на Филолошки факултет, УГД- Штип, јуни-октомври 2018 год.

2. М-р Марија Крстева

Биографски податоци

Кандидатката м-р Марија Крстева е родена на 7 јуни 1986 година во Кочани. Средно гимназиско образование завршува во ДСУ „Љупчо Сантов“ во Кочани. Во 2005 година се запишува на додипломски студии на Филолошкиот факултет „Блаже Конески“ при Универзитетот „Св. Кирил и Методиј“ во Скопје, на Групата за англиски јазик и книжевност, на насоката за толкување и насоката за преведување при истата катедра. Студиите ги завршува во јуни 2009 година со мошне висок просек од 9,28 и се стекнува со стручен назив дипломиран филолог - толкувач од англиски јазик на македонски и обратно. Истата година, во септември 2009 година, Марија Крстева заминува на двегодишни интердисциплинарни постдипломски студии по американски студии и трансатлантски односи на Софискиот универзитет „Св. Климент Охридски“ во Бугарија, како стипендист на Европската Унија. Марија Крстева ги положува предвидените испити на постдипломската програма (вкупно 21), со просечна оценка 5,95 според системот на оценување во Република Бугарија, што соодветствува на просечна оценка 9,94 на системот за оценување во Република Македонија. Во 2011 година го брани својот магистерски труд на тема „Родови и семејни односи во Северна и Јужна Америка преку примери од уметноста“ под менторство на проф. д-р Јулија Стефанова. За време на магистерските студии Марија Крстева посетува летен институт во Банско, организиран од Комисијата Фулбрајт во Бугарија, со студиска посета на Американскиот универзитет во Благоевград, Бугарија. Во 2014 год. кандидатката се запишува на докторски студии на Факултетот за класична и нова филологија на Софискиот универзитет „Св. Климент Охридски“ во Софија, Бугарија. За време на нејзината научно-

образовна дејност, Марија Крстева остварува неколку значајни студиски посети. Во јануари и февруари 2014 година Крстева престојува на Катедрата за англоамерикански студии на Универзитетот „Павол Јозеф Сафарик“ во Кошице, Словачка, како стипендист на словачката влада. Таму таа остварува значајни контакти со тамошните колеги и стекнува меѓународно искуство во начинот на работа и научно истражување, додека врши подготовки за нејзините докторски студии. Во септември 2014 година таа заминува на едномесечен студиски престој во Софија, каде што работи на сопствен материјал и присуствува на лекции од меѓународни предавачи, гости на Софискиот универзитет.

Уште како студент, во 2007 година за време на летниот период, Марија Крстева почнува да работи како наставник, преведувач и толкувач во приватното училиште за англиски јазик „Golden Gate“ во Кочани. Во 2009 година работи како наставник по деловен англиски јазик на возрасни во училиштето за странски јазици „Challenge“ во Скопје. Од февруари до јуни 2012 година Марија Крстева работи како надворешен соработник на Катедрата за англиски јазик и книжевност на Филолошкиот факултет „Блаже Конески“ во Скопје. Од март 2012 до јули 2012 година, работи како надворешен соработник на Филолошкиот факултет при Универзитетот „Гоце Делчев“ во Штип, Катедра за англиски јазик и книжевност каде што предава постсовремен британски роман во четврта година и на Факултетот за информатика, каде што предава деловен англиски јазик. Во 2012 година, врз основа на јавен конкурс, м-р Марија Крстева е избрана во наставно-научно звање помлад асистент на Филолошки факултет при Универзитет „Гоце Делчев“ – Штип, во областа англистика (Одлука бр.2402-209/3 од 5.12.2012) и е постојано активна во наставно-научниот процес, во научноистражувачката дејност, како и во стручно-апликативната дејност. Својата кариера таа ја продолжува како лектор на истиот факултет од 2015 г. (Одлука бр. 1902-117/11 од 6.7.2015).

Законски услови кои треба да ги исполнува кандидатот за избор во звање виш лектор

1. М-р Марија Крстева има завршено прв циклус студии од наставно-научната област англистика на Филолошкиот факултет „Блаже Конески“, Универзитет „Св. Кирил и Методиј“ - Скопје и втор циклус интердисциплинарни студии од областа американистика и трансатлански односи на Универзитетот „Св. Климент Охридски“ - Софија, Бугарија.
2. Ги завршила студиите од прв и втор циклус со просек од најмалку 8 (нејзиниот просек на оцените од прв циклус студии е 9,28, а од втор циклус студии 5,95 според системот на оценување во Република Бугарија, што соодветствува на просечна оценка 9,94 на системот за оценување во Република Македонија).
3. Поминала најмалку еден мандат како лектор (2015-2018 г. на Филолошкиот факултет при Универзитетот „Гоце Делчев“ во Штип).
4. Има објавени научни и најмалку пет стручни трудови (подолу следи нивна евалуација).

Бр.	Автор	Наслов на трудот	Списание	Година на излегување на списанието
1.	Крстева Марија; Донев, Драган и Илиев, Крсте	New Media Content – Meme	Годишен зборник 2018 - Филолошки факултет, УГД - Штип. ISSN 1857 – 7059	од 2010
2.	Крстева, Марија	Fact vs. Fiction: The Doubling of the Biographical Self in Biofictions about F. Scott Fitzgerald and Ernest Hemingway	Conference proceedings, Second International Scientific Conference “Filko” - Philology, Culture and Education. pp. 271-277. ISBN 978-608-244-469-7	од 2016

3.	Донев, Драган и Крстева, Марија	Перцепција на студентите за сопствените проблеми при читање англиски текстови	Годишен зборник 2017 - Филолошки факултет, УГД - Штип. ISSN 1857-7059	од 2010
4.	Крстева, Марија	Intertextual references to J. Conrad's novella Heart of Darkness in F. F. Coppola's film Apocalypse Now	Меѓународна научна конференција „Климентовото Дело“. pp. 161-167 ISBN 978-608-244-404-8	од 2018
5.	Крстева, Марија	Biographical fictions about the great American authors F.Scott Fitzgerald and Ernest Hemingway	Conference proceedings, First International Scientific Conference "Filko" - Philology, Culture and Education. pp. 439-448. ISSN 978-608-244-308-9	од 2016
6.	Крстева, Марија	Biofictions as part of contemporary fiction	XII-а конференција на нехабилитираните преподаватели и докторанти от Факултета по класически и нови филологии, 15 May 2015, Sofia, Bulgaria. ISSN C633-2943. - Бр. 3 (2015).	од 2004
7.	Крстева, Марија и Донев, Драган	Тематските преокупации во „Долга црнечка песна“	Годишен зборник 2015 - Филолошки факултет, УГД - Штип, 6. ISSN 1857-7059	од 2010

5. Показува способност за наставна работа, владее со проблемите на својата дисциплина и има практично искуство во наставната работа.

Наставно-образовна и научноистражувачка дејност

Во 2012 година, врз основа на јавен конкурс, м-р Марија Крстева е избрана во наставно-научно звање помлад асистент на Филолошки факултет при Универзитет „Гоце Делчев“ – Штип, во областа англистика, и е постојано активна во наставно-научниот процес, во научноистражувачката дејност, како и во стручно-апликативната дејност. Својата кариера таа ја продолжува како лектор на истиот факултет од 2015 г.

Во рамките на наставно-образовната дејност на Филолошки факултет кандидатката се покажа како сериозен педагошки работник кој поседува солидни вештини на комуникација, како и способност за организирање и имплементирање на сите задачи и задолженија.

Кандидатката се покажа како солиден и исполнителен соработник и во изведувањето на лекторските вежби по предметите: Современ англиски јазик 1, 2, 3 и 4. Истовремено таа беше ангажирана и на нематичните факултети во рамките на Универзитет „Гоце Делчев“ – Штип, за реализација на предметите Деловен англиски јазик 1, 2 и 3 на Економскиот факултет, Англиски јазик 1, 2, 3 и 4 на Факултетот за туризам и бизнис логистика, Англиски јазик 1 и 2 на Факултетот за природни и технички науки и Англиски јазик 1 и 2 како универзитетски изборни предмети. Во тековната академска година таа е задолжена и за предметите Американска книжевност, Американска култура и цивилизација, како и Меѓукултурни релации – Велика Британија – Македонија.

Во овој период м-р Марија Крстева одржува вежби по горенаведените предмети, подготвува материјали за вежби и помага во подготовка на материјалот за предавање на ресорните професори, помага во прегледувањето и одржувањето на колоквиумите и испитите како тестатор. Целокупната нејзина работа е во кореспонденција со нејзините докторски студии по американска литература на софискиот универзитет „Св.Климент Охридски“ во Бугарија.

Покрај обврските поврзани со вежбите и предавањата по наведените предмети, таа ги извршува одговорно и совесно и сите други задачи за потребите на Групата за англиски јазик и книжевност, Факултетот и Универзитетот.

М-р Марија Крстева важи и за активен истражувач, а доказ за тоа се нејзините досегашни учества на повеќе национални и меѓународни научни собири, нејзините објавени трудови во национални и меѓународни зборници и сл.

Во продолжение следуваат насловите на објавените трудови со научната евалуација за за целиот период од изборот на кандидатката м-р Марија Крстева во наставно-стручно звање *лектор*:

1. Крстева Марија; Донеv, Драган и Илиев, Крсте (2018) New Media Content – Меме Годишен зборник 2018 - Филолошки факултет, УГД - Штип. ISSN 1857 – 7059.

Овој труд дава објаснување за се зголементото користење на новите технологии и дигитализацијата кои донесоа значителни промени во секојдневниот живот на луѓето. Новите медиумски содржини создадени како резултат на тоа доведоа до промена на моделите на однесување и разбирањето на социјалните, културните и политичките случувања и на глобално и на локално ниво. Еден таков медиумски производ наречен меме, игра значајна улога во создавањето на концепти и разбирање. Овој процес е метафоричен и може да адресира различни проблеми преку привлекување на вниманието на луѓето и предизвикување на нивното размислување. Истовремено, таквите содржини може значително да влијаат врз предрасудите на луѓето.

2. Крстева, Марија. (2017). Fact vs. Fiction: The Doubling of the Biographical Self in Biofictions about F. Scott Fitzgerald and Ernest Hemingway. Conference proceedings, Second International Scientific Conference “Filko” - Philology, Culture and Education. pp. 271-277. ISBN 978-608-244-469-7.

Овој труд го разгледува пренапишувањето на животните приказни како повторно откривање на себе преку романот на Тереза Ен Фаулер, *З: Роман на Зелда Фицџералд како биофикција за животите на Фицџералд и неговата сопруга на Зелда Фицџералд*. Како таква, таа е создадена за да искаже посебен став или да промовира посебен аспект на вистинската животна приказна претворајќи ја во фикција. Истовремено се разгледува и биофикцијата, *Парижката сопруга на Паула Меклејн* која го прикажува животот на Ернест Хемингвеј. Како постмодернистички литературни дела, тие го предизвикуваат својот жанровски статус, но не го одбиваат сопствениот фиктивен статус и на тој начин стануваат метафиктивни. Нивните метафиктивни елементи исто така укажуваат на фикционалноста на фикцијата, вклучувајќи го и читателот во создавањето на значењето на текстот.

3. Донеv, Драган и Крстева, Марија (2017) Перцепција на студентите за сопствените проблеми при читање англиски текстови. Годишен зборник 2017 - Филолошки факултет, УГД - Штип. ISSN 1857-7059.

Овој труд ја анализира перцепцијата на студентите за сопствените проблеми при читање непознат текст на англиски јазик. Покрај тоа што технологијата е двигател на сите пори во општеството денес, а со тоа и во наставата на странски јазик, сепак способноста за вербална комуникација и понатаму е основна вештина во наставата. Главниот проблем во наставата по изучување странски јазик е да се развијат оралните комуникациски вештини, затоа што основната цел на наставата по странски јазик е да произведе квалификувани наставници по соодветниот јазик. Во нашата анализа вниманието е насочено кон перцепцијата на студентите за сопствените тешкотии при читање. Најнапред е приложен преглед на карактеристичните проблеми по јазични категории присутни при изучување на странски јазик. Акцентот овде е ставен на проблемите што се јавуваат при изучувањето на англискиот јазик како странски. Се очекува да се дојде до резултати кои ќе може да послужат како основа при креирањето наставни материјали.

4. Крстева, Марија (2016) Intertextual references to J. Conrad’s novella Heart of Darkness in F. F. Coppola’s film Apocalypse Now. Меѓународна научна конференција „Климентовото Дело“. pp. 161-167 ISBN 978-608-244-404-8.

Овој труд ги разгледува интертекстуалните референци од „Срцето на темнината“ кои постојано се појавуваат во сцените на филмот „Апокалипсата сега“ и одново и одново

им даваат нови значења. Интертекстуалноста има главна улога во создавањето поинаква перспектива на Виетнамската војна како што е олицетворена во филмот „Апокалипса сега“. Интертекстуалноста е неутуѓиво својство на секој текст и ќе продолжи да биде дел од текстови што допрва треба да се креираат. Тоа е континуирана нишка која секогаш плете различни модели во книжевниот свет. Филмот е специфична презентација на различни ликови вклучени во приказната со силни интертекстуални референци кон романот на Конрад „Срцето на темнината“. Како производ на интертекстуалноста се добива поинаков систем на знаци.

5. Крстева, Марија (2016) Biographical fictions about the great American authors F.Scott Fitzgerald and Ernest Hemingway. Conference proceedings, First International Scientific Conference “Filko” - Philology, Culture and Education. pp. 439-448. ISSN 978-608-244-308-9.

Овој труд ги разгледува биографските фикции за големите американски автори Ф. Скот Фицџералд и Ернест Хемингвеј кои претставуваат конкретен постмодернистички жанр. Во таа смисла се создадени многу романи кои се занимаваат со нивниот живот или со одреден дел од нивниот живот. Животните приказни на двете литературни великани на американскиот и европскиот модернизам се преплетуваат. Историските факти и референци кон модернизмот го наоѓаат своето место во современиот постмодернистички свет преку придобивање на поинакви значења.

6. Крстева, Марија (2015) Biofictions as part of contemporary fiction. In: XII-а конференција на нехабилитираните преподаватели и докторанти од Факултета по класически и нови филологии, 15 May 2015, Sofia, Bulgaria. ISSN C633-2943. - Бр. 3 (2015).

Овој труд се фокусира на сè попопуларниот сегмент на современата фикција, имено романескното преобликување на приказните за животите на луѓето во литературни биографии. Овие текстови покажуваат различни присвојувања на факти, измислени ликови, романи, правила и мотиви, кои помагаат во воспоставувањето кореспонденции помеѓу минатото и сегашноста на различни начини. Историографската метафикција се занимава со овој конкретен третман на „факт“ наспроти „фикција“ со отфрлање на сегашните верувања и стандарди во минатото и потврдување на специфичноста и посебноста на поединечниот минат настан.

7. Крстева, Марија и Донеv, Драган (2015) Тематските преокупации во „Долга црнечка песна“ на Ричард Рајт. Годишен зборник 2015 - Филолошки факултет, УГД - Штип, 6. ISSN 1857-7059.

Овој труд се однесува на расказот „Долга црнечка песна“ од Ричард Рајт. Периодот на 20-тите години на минатиот век е револуционерна декада за Афро-американците. Тоа е времето на „Новиот Црнец“, кога тој за првпат самоуверен успева да се пронајде себеси и да му покаже на светот дека не е задоволен со „местото“ кое му било доделено. Прибежиште наоѓа во брзорастечкиот Њујорк и го претвора во центар на афроамериканската литература, уметност и музика. Афроамериканскиот идентитет отсекогаш бил тематска преокупација за црнечките автори и уметници. Така, главната цел на Рајт е да ги прикаже црните најверодостојно што може, рушејќи го митот на белците за нив како мирни и понизни луѓе. „Долга црнечка песна“ е еден од осумте раскази од колекцијата „Децата на чичко Том“ и обид на Рајт да го воведат „Новиот Црнец“.

Сите овие активности укажуваат на успешноста на кандидатката Марија Крстева во наставно-педагошката и научноистражувачката дејност.

Стручно-апликативна и организациско-развојна дејност

Покрај објавените стручни трудови, кандидатката учествувала на повеќе семинари и обуки од различни типови, како и на проекти, а има освоено и една награда:

Семинари

1. Семинар. Тема: Образованието во конфликтни и пост-конфликтни контексти, 28.11.-2.12.2018 г. Организатор: Обединет светски колеџ – Мостар, Босна и Херцеговина.
2. Докторантско училиште. Тема: Ефективна комуникација – Организатор: Универзитет „Св. Климент Охридски“ – Софија, Бугарија, Место: Кустендил, Бугарија 13.-16.9.2018 г.

3. Еразмус + курс. Тема: Медиумска писменост. Организатор: Асоцијација Еуротендер, 4.-11.2018 г. Сегед, Унгарија.
4. WEASA – Варшавска евроатлантска академија, Организатор: Европски колеџ, Варшава, Полска, 8.-21.8.2018 г.
5. Курс „Квалитативни и квантитативни методи на истражување“ – Европска мрежа за писменост European Literacy Network (ELN) 16-18.5.2018 г. Филолошки факултет, УКИМ, Скопје.
6. Курс „Европа и пошироко: културна и научна дипломатија и предизвиците во научното истражување“, Втора интердисциплинарна летна академија, Банско 24.9.2017 – 1.10.2017, Организатор: АЛМА МАТЕР, Универзитет „Св. Климент Охридски“ – Софија, Бугарија.
7. Семинар на National Geographic Learning – 16.5.2017, Штип, Македонија.
8. Krsteva, Marija and Krstev, Toshe and Nikolovska, Lence (2016) Internet and social media in education. In: The teacher of the future - Ninth International Scientific Conference, 17-19 June 2016, Durres, Republic of Albania.
9. Krsteva, Marija (2016) Artists, Lovers, Wives: Postmodern Re-Writings of Henry James's and Ernest Hemingway's Lives. In: European Association for American Studies Biennial Conference, Constanta, Romania April 22-25 2016. (Unpublished)
10. Krsteva, Marija (2015) Biofictions as part of contemporary fiction. In: XII-a конференција на нехабилитираните преподаватели и докторанти од Факултета по класически и нови филологии, 15 May 2015, Sofia, Bulgaria.

Награди

Hemingway Society Fellowship за 2017 г.

Учество во проекти

1. СУ „Св.Климент Охридски“ - Софија, Бугарија. Проект: Најнови прочити во хуманистичките науки (работилница, тркалезна маса (1.9.2017 – 1.9.2018) и конференција: Пехчево, 2-5.5.2018 г.
2. Филолошки факултет - УГД Штип, 2018. Проект: Дополнителната настава во функција на подобрување на знаењата на студентите од Филолошкиот факултет.
3. „Ментор“ 2016 – Проект меѓу ФФ – Штип и ПСД – Љубљана, Словенија.

Предавања во странство

Како дел од студискиот престој на Факултетот за класична и нова филологија на СУ „Св.Климент Охридски“ - Софија, Бугарија, Крстева има одржано неколку предавања во периодот 2017/2018 г., а како дел од Еразмус + програмата за мобилност на наставен кадар, во 2016 г. Крстева одржа предавања на Филолошкиот факултет на ПСВС во Елблаг, Полска.

Покрај овие активности, м-р Марија Крстева постојано е дел и од стручно-апликативни активности на ФФ при УГД. Имено, во 2016 г. Крстева учествува во Комисијата за попис на УГД (Филолошки факултет). Во 2018 г. е ангажирана како рецензент на трудови објавени во Годишниот зборник на Филолошкиот факултет во Штип. Крстева е редовно дел од комисијските испити на факултетот, како и член на комисијата за одбрана на дипломски труд. Во 2018 г. Марија Крстева е дел од одборот за составување на првата монографија на Филолошкиот факултет во Штип. Исто така, Крстева е редовен член на Институтот за јазици при УГД, каде што постојано е вклучена во преведувачките и организациони активности.

ЗАКЛУЧОК И ПРЕДЛОГ

Врз основа на целокупната досегашна активност која е изнесена во овој реферат, Рецензентската комисија констатира дека кандидатките м-р Наталија Поп Зариева и м-р Марија Крстева поседуваат квалитети и способности во наставно-образовната и научноистражувачката дејност и покажуваат темелна посветеност и залагање во извршувањето на работните и професионалните обврски.

Поради тоа, Рецензентската комисија со особено задоволство му предлага на Наставно-научниот совет на Филолошки факултет при Универзитет „Гоце Делчев“ во Штип да го усвои овој извештај и да ги избере кандидатките м-р Наталија Поп Зариева и м-р Марија Крстева во звањето *виш лектор* за научната област англистика на Филолошки факултет при Универзитет „Гоце Делчев“ во Штип.

РЕЦЕНЗЕНТСКА КОМИСИЈА

Д-р Марија Кусевска, вонреден професор, претседател, с.р.

Д-р Нина Даскаловска, вонреден професор, член, с.р.

М-р Снежана Кирова, виш лектор, член, с.р.